

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o ustalenie ustawodawstwa właściwego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 17 stycznia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 3 października 2017 r. oddalił apelację ubezpieczonego A. G. od wyroku Sądu Okręgowego w O. – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 grudnia 2016 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 5 lipca 2016 r., stwierdzającej, że ubezpieczony podlega „od 1.02. 2015 r. do 31.03. 2016 r.” ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W sprawie tej Sąd drugiej instancji ustalił, że ubezpieczony w okresie prowadzenia na obszarze Polski działalności pozarolniczej na własny rachunek, w dniu 1 lutego 2016 r. zawarł umowę o pracę z pracodawcą słowackim – M. s.r.o. z siedzibą na Słowacji. Miejscem wykonywania pracy ubezpieczonego była Republika Słowacji. Polski organ rentowy zwrócił się o potwierdzenie objęcia

ubezpieczonego słowackim systemem zabezpieczenia społecznego do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, która podała, że jej kontrola przeprowadzona w M. s.r.o. wykazała, iż ubezpieczony wykonywał na rzecz tej firmy prace w wymiarze tylko 10 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem 40 euro, co wskazywało na jej nieistotny charakter marginalny. Uwzględniając to stanowisko słowackiej instytucji ubezpieczeniowej polski organ ubezpieczeń społecznych ustalił w dniu 17 kwietnia 2016 r. dla ubezpieczonego tymczasowo jako właściwe polskie ustawodawstwo ubezpieczeń społecznych, a to ustalenie stało się ostateczne w dniu 18 czerwca 2016 r.

Sądy obydwu instancji oceniły odwołanie ubezpieczonego za bezpodstawne, argumentując, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że praca ubezpieczonego na rzecz słowackiego pracodawcy miała charakter marginalny w rozumieniu art. 14 ust. 5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, który to przepis został dodany przez art. 2 pkt 2 lit. b) rozporządzenia nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r. (Dz.U.UW.L. z 2012 r., poz. 149/4), skoro ubezpieczony świadczył na Słowacji pracę marginalną w wymiarze zaledwie 10 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem 40 euro miesięcznie, a ponadto jego centrum życiowe znajduje się w Polsce, gdzie prowadzi działalność gospodarczą. Dlatego polski organ rentowy po wyczerpaniu trybu postępowania przewidzianego w art. 16 w związku z art. 14 rozporządzenia nr 987/2009 oraz braku sporu w tym zakresie pomiędzy polską i słowacką instytucją co do podlegania przez ubezpieczonego polskiemu ustawodawstwu ubezpieczeń społecznych wydał prawidłową decyzję.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucił naruszenie: 1/ art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz.Urz.U.E L. 2004.166) w związku z art. 16 ust. 2 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 (Dz.Urz.U.E.L.2009.284.1.) przez niezastosowanie i uznanie, że od 1 lutego 2015 r. do 31 marca 2016 r. podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, mimo wykonywania pracy najemnej na terenie Słowacji oraz prowadzenia działalności na własny rachunek na

terenie Polski i wyraźnej normy kolizyjnej wskazującej na pierwszeństwo ustawodawstwa państwa miejsca wykonywania pracy najemnej, 2/ art. 14 ust. 5b rozporządzenia nr 987/2009 w związku z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 przez bezpodstawne zastosowanie i uznanie, że praca najemna ubezpieczonego na rzecz M. s.r.o. stanowi pracę o charakterze marginalnym, mimo że polski sąd nie ma kompetencji do takiego charakteru tej pracy, 3/ art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 987/2009 (Dz.Urz.UE.L.2009.284.1.) w związku z art. 6 k.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że ubezpieczony zobowiązany był do przedstawienia dokumentów i dowodów na potwierdzenie, że świadczona przez niego praca rzeczywiście była wykonywana, oraz że nie miała charakteru marginalnego, 4/ art. 233 § 1 k.p.c. przez niedokonanie przez Sąd drugiej instancji wszechstronnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie, w szczególności wskutek pominięcia warunku zachowania wymaganego trybu współdziałania organów rentowych w procedurze wyjaśnienia wątpliwości co do wiarygodności dokumentów i niezwrócenie się do odpowiedniego organu słowackiego o podjęcie stosownych działań, 5/ art. 378 § 1 w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. i art. 477<sup>11</sup> § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji nieważności postępowania, wywołanej pozbawieniem możliwości obrony przez pracodawcę słowackiego swoich praw jako zainteresowanego w sprawie.

W ocenie skarżącego, przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniała „oczywista zasadność” wniesionej skargi kasacyjnej ze względu na nieprzeprowadzenie postępowania wyjaśniającego zgodnie z normami kolizyjnymi, a także nieważność postępowania przez pozbawienie zainteresowanego słowackiego pracodawcy możliwości obrony praw.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w O. oraz decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przytoczone przesłanki ustawowe stanowią obligatoryjny element oceny na etapie tzw. przedsądu kasacyjnego. W przedmiotowej sprawie nie wystąpiła żadna z przesłanek wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Wymaganiu temu w żadnym razie nie czyniło zadość sformułowanie w uzasadnieniu skargi kasacyjnej jedynie polemicznego twierdzenia, że zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, lub że wystąpiła nieważność procedowania wskutek pozbawienia możliwości obrony praw pracodawcy ubezpieczonego, który nie został wezwany do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego. Odnosząc się do najdalej idącego kasacyjnego zarzutu nieważności postępowania należy wskazać, że w utrwalonym już orzecznictwie przyjmuję się, że zagraniczny pracodawca ubezpieczonego nie jest zainteresowanym w sprawie z odwołania ubezpieczonego przeciwko organowi rentowemu o ustalenie właściwego ustawodawstwa dlatego, że wynik takiej sprawy nie dotyczy bezpośrednio praw i obowiązków zagranicznego pracodawcy (por. wyroki: z dnia 14 lipca 2016 r., II UK 297/15, LEX nr 2120892; z dnia 25 listopada 2016 r., I UK 370/15, LEX nr 2166375 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2016 r., I UZ 14/16, LEX nr 2153430; z dnia 6 września 2016 r., I UZ 13/16, LEX nr 2139243 oraz z dnia 21 listopada 2016 r., II UK 735/15 i II UK 734/15, niepublikowane).

Natomiast powołanie się na przesłankę oczywistego naruszenia prawa wymagało wykazania kwalifikowanej postaci takiego zarzutu, polegającej na jej oczywistości widocznej *prima facie* od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw

zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Ponadto z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sądy obu instancji prawidłowo wyjaśniły przebieg procedury ustalania ustawodawstwa właściwego według powołanych w skardze przepisów prawa unijnego (por. wyroki z dnia 23 listopada 2012 r., II UK 103/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 238, z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47, z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13, z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15, LEX nr 1977828). Według tych judykatów, niepotwierdzenie ubezpieczenia przez instytucję ubezpieczeń społecznych innego państwa, w którym świadczona jest sporna praca marginalna, wiąże polskie organy ubezpieczeń społecznych. Oznacza to, że organy rentowe i polskie sądy nie mogą kontestować decyzji słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, która w trybie współdziałania obu zainteresowanych instytucji ubezpieczeń społecznych zasadnie wskazała na ewidentnie marginalny rozmiar pracy świadczonej na terenie Słowacji przez skarżącego obywatela polskiego w kontekście niepodlegania słowackiemu ubezpieczeniu społecznemu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16, LEX nr 2306376; z dnia 10 maja 2017 r., I UK 456/16, LEX nr 2352167; z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13). Uzgodnione niepotwierdzenie ubezpieczenia ze względu na miejsce wykonywania marginalnego zatrudnienia było wystarczające dla wydania decyzji o podleganiu przez skarżącego polskim ubezpieczeniom społecznym, gdyż polskie sądy nie mogą zmienić decyzji słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, która wskazała na marginalny charakter świadczonej na jej terenie przez polskiego przedsiębiorcę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16, lub z dnia 10 maja 2017 r., I UK 456/16, czy postanowienie z dnia 16 maja 2017 r., II UK 382/16, dotychczas niepublikowane).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania oczywiście bezzasadnej skargi kasacyjnej w zgodzie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.